

II MIĘDZYNARODOWE SYMPOZJUM RESOCJALIZACYJNE
(Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy Towarzystwa Salezjańskiego
w Trzcincu, 22 października 2011 r.)

Wzorem pierwszego, udanego, spotkania pracowników ośrodków wychowawczo-resocjalizacyjnych w formule sympozjum o tematyce resocjalizacyjnej, które miało miejsce 23.10.2010, zorganizowano kolejne, II Międzynarodowe Sympozjum Resocjalizacyjne w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym w Trzcincu, w dniu 22.10.2011. Podjęta tematyka wychodziła naprzeciw oczekiwaniom i potrzebom, a sformułowano ją jako: *Młodzież a uzależnienia – współczesne wyzwania dla młodzieżowych ośrodków wychowawczych. Poszukiwania naukowo-praktyczne*. Organizatorem sympozjum był Salezjański Ośrodek Wychowawczy w Trzcincu wraz z Instytutem Pedagogicznym Wyższego Seminarium Duchownego Towarzystwa Salezjańskiego w Łądzie nad Wartą. Inicjatywa ta została objęta honorowym patronatem przez: Università Pontificia Salesiana (Papieski Uniwersytet Salezjański w Rzymie) – Wydział Wiedzy Edukacyjnej, Katedrę Psychologii Wychowawczej, a także Towarzystwo Naukowe Franciszka Salezego oraz Ogólnopolskie Stowarzyszenie Pracowników Resocjalizacji. Sympozjum było zorganizowane z myślą o dyrektorach, wychowawcach, terapeutach i osobach pracujących w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych (MOW), naukowcach zajmujących się tą tematyką, studentach i innych osobach zainteresowanych problematyką uzależnień i radzenia sobie z ich skutkami w ramach pracy resocjalizacyjnej z dziećmi i młodzieżą.

Założenia programowe konferencji zrodziły się z braku zróżnicowania w systemie placówek typu MOW i w skutek praktyki coraz częstszego kierowania do nich osób nieletnich z licznymi problemami „pozaresocjalizacyjnymi”, w tym nieletnich eksperymentujących z substancjami psychoaktywnymi bądź wprost od nich uzależnionych. Pedagogzy pracujący w tego typu placówkach zmuszeni są poszukiwać sposobów niesienia skutecznej pomocy wychowankom, dlatego stawiają otwarte pytania: Jak diagnozować uzależnienia? Jak resocjalizować w placówce izolacyjnej uzależnionych, którzy nie zawsze chętnie poddają się terapii? Jak „uszczelnić” placówkę, by nie przemycano doń substancji psychoaktywnych? Jak odnaleźć się na styku dwóch wizji resocjalizacji w MOW (ośrodek izolacyjny czy otwarta placówka wychowawcza)? A wreszcie, jakie programy profilaktyczne proponować tym nieletnim oraz pozostałym wychowankom, w mniejszym stopniu dotkniętym problematyką uzależnień? Poszukując odpowiedzi na te pytania oraz w celu zapoznania się z aktualnymi badaniami naukowymi, a także doświadczeniami praktyków, zaproponowano następujące zagadnienia do rozważenia: dr hab. Monika Szpringer, prof. UJK Kielce – temat dotyczący środowiska wychowawczego: *Zagrożenia wynikające z eksperymentowania młodzieży ze środkami psychoaktywnymi*; ks. dr Andrzej Drapała – prezes stowarzyszenia „Nadzieja Rodzinie” – temat dotyczący osoby wychowanka: *Uzależnienie młodych ludzi od środków psychoaktywnych – proponowane terapie*; ks. prof. dr Zbigniew Formella SDB - UPS Rzym – temat dotyczący osoby wychowawcy: *Zagrożenia uzależnień osobowościowych w relacjach interpersonalnych wychowawca-wychowanek*.

Pierwsza sesja miała charakter wystąpień teoretycznych. Tematyka przewidzianych wystąpień koncentrowała się wokół triady wychowawczej: środowisko wychowawcze – wychowanek – wychowawca w kontekście uzależnień, z możliwym odniesieniem do środowiska wychowawczego trudnego (MOW). Po zakończeniu pierwszej sesji miała miejsce otwarta dyskusja, której moderatorem był prowadzący sesję ks. dr Mariusz Chamarczuk SDB, prorektor ds. studiów WSD TS w Łądzie.

W drugiej części, której moderatorem była mgr Małgorzata Wojsznarowicz, psycholog MOW w Trzcincu, miała charakter wystąpień praktycznych. Prelegenci podzielili się problemami, z jakimi spotykają się w pracy w MOW-ach, a także doświadczeniami i stosowanymi rozwiązaniami, zwłaszcza w odniesieniu do młodzieży uzależnionej lub eksperymentującej ze środkami psychoaktywnymi. Zaprezentowano następujące wystąpienia: ks. mgr Tomasz Kościelny SDB, dyr. MOW w Trzcincu

– *Młodzież uzależniona wymagająca interwencji specjalistów w praktyce MOW – uwarunkowania organizacyjno-prawne*; mgr Alicja Bęś, terapeuta uzależnień MOW w Trzcińcu – *Terapia wychowanków uzależnionych od substancji psychoaktywnych w warunkach MOW*. Po zakończeniu wystąpienia miała miejsce dyskusja prowadzona przez moderatora drugiej sesji mgr Małgorzatę Wojsznarowicz.

Kolejna, trzecia część miała również charakter wystąpień praktycznych. Zarysowano w niej dwa konteksty uzależnień: środowisko przestępcze jako czynnik zwiększonego ryzyka w odniesieniu do uzależnień, a także środowisko MOW, w którym stosuje się profilaktykę II i III-rzędową. Prelegenci podzielili się doświadczeniami pracy z „młodzieżą ulicy”, a niektórzy – pomysłami przydatnymi do pracy w MOW-ach jako alternatywa z zakresu twórczej resocjalizacji. Wprowadzenia w trzecią sesję dokonał moderator ks. mgr Tomasz Kościelny, dyrektor MOW w Trzcińcu. Podczas niej miały miejsce następujące wystąpienia: mgr Marcin Głuszyk, wychowawca w MOW w Trzebieży, wykładowca Dolnośląskiej Szkoły Wyższej – *Edukacja pozaformalna – wymiany młodzieży jako pomysł na profilaktykę uzależnień w MOW*; Christopher Occhicone (New Jersey, USA) – *Świat młodzieży ulicy wobec problemów świata (na przykładzie Haiti i Kenii)*; ks. Paweł Kryszkiewicz – prob. Camden (USA) – *Przestępczość młodych w środowiskach miejskich USA (na przykładzie miasta Camden)*.

Po zakończeniu sesji odbyła się dyskusja panelowa, którą poprowadził ks. prof. Zbigniew Formella SDB z Rzymu. Podsumowania dokonał pomysłodawca tego typu sympozjów, dyrektor MOW w Trzcińcu, ks. mgr Tomasz Kościelny SDB. Następnie, prowincjał Inspektorii Piłskiej Towarzystwa Salezjańskiego ks. dr Marek Chmielewski SDB zwrócił się do zebranych, podkreślając pozytywną rolę tego typu spotkań, jako miejsca wymiany wiedzy i doświadczeń, które mogą w praktyczny sposób przełożyć się na pomoc młodzieży uzależnionej. Zasugerował również, aby podjąć próbę porównania, w ramach jednego z kolejnych sympozjów, efektów wysiłków wychowawczo-resocjalizacyjnych podejmowanych w ośrodkach wykorzystujących wartości chrześcijańskie w procesie wychowawczym z tymi, które są o nie uboższe. Na zakończenie prowincjał wręczył dyplomy awansu zawodowego pracownikom MOW w Trzcińcu.

II Międzynarodowe Sympozjum Resocjalizacyjne w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym w Trzcińcu, podobnie jak w roku ubiegłym, zgromadziło praktyków z całego kraju, a wykładowców z całego świata. Przybyli oni m.in. z Kamionek Wielkich, Kielc, Polanowa, Poznania, Rewala, Rzepczyna, Strzelna, Szczecina, Trzebieży, reprezentując niektóre aczkolwiek znaczące placówki wychowawcze w Polsce. Środowiska naukowe, których przedstawiciele zainteresowali się sympozjum, to: Rzym, Kielce, Gdynia, Łądz, Koszalin, Słupsk, Warszawa, Zielona Góra. Temat uzależnień okazał się celnym wyborem, ponieważ jest żywym problemem wielu placówek. Uczestnicy zgodnie podkreślali, że trzcinieckie sympozja są potrzebne i odpowiadają na zapotrzebowanie placówek MOW. Nie bez znaczenia jest też atmosfera spotkania, która zachęca do następnych sympozjów tego typu.

Ks. Mariusz Chamarczuk SDB
UKSW, Warszawa